

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ Ігор GERUSH
“ 06 ” _____ 2021 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни**

«МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

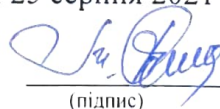
Курс навчання 1

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра психології та філософії
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри 25 серпня 2021 року (протокол № 1).

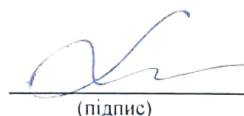
В. о. завідувача кафедри, доц.

(підпис)

(Марина ТИМОФІЄВА)

Схвалено предметною методичною комісією з суспільних та гуманітарних дисциплін
31 серпня 2021 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії, доц.

(підпис)

(Ніна ЗОРІЙ)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Психології та філософії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Любіна Любов Анатоліївна – старший викладач, кандидат психологічних наук liubina.liubov@bsmu.edu.ua Зорій Ніна Івагівна – доцент кафедри психології та філософії, кандидат філософських наук zoryj@bsmu.edu.ua Осипенко Вікторія Анатоліївна – викладач, кандидат психологічних наук osypenko.viktoria@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/psihologiyi-ta-filosofiyi/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/pssoc/
E-mail	psychology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 3, поверх 2
Контактний телефон	+38 (0372) 52-63-37

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	30
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Медична психологія – складова галузі охорони здоров'я, яка вивчає механізм дії соціально-психологічних та фізичних лікувальних чинників, обґрунтовує, створює та реалізує технології відновлювального лікування, оцінює ефективність лікувально-реабілітаційного процесу у дорослих та дітей з соматичною та/або психічною патологією.

Викладання визначеної навчальної дисципліни є складовою підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які отримують кваліфікацію «магістр медичної психології». Вона повинна максимально сприяти саморозкриттю і самопізнанню першокурсників; пробуджувати інтерес, формувати професійну мотивацію; показати структуру професійних знань і умінь; підвести до усвідомлення етичних принципів і професійної відповідальності; формувати культуру особистості як системної якості, що містить знання та уміння у сфері медичної психології; забезпечити професійну адаптацію майбутніх лікарів-психологів на основі вивчення ними предмету, завдань, основних напрямів, підходів, галузей психології, основних методів та категорій психології, допомагати студентам глибше оволодіти знаннями, які відображають зміст і структуру психології; вчити студентів застосовувати основні етичні норми та принципи в діяльності медичного психолога; визначати обсяги знань, які студент повинен опанувати відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технології оцінювання знань студентів.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагиату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія та фізіологія людини	Експериментальна психологія та психодіагностика
Філософія	Медична психологія
Загальна психологія	Основи психотренінгу
Історія психології та сучасні напрямки у психології	Вікова та педагогічна психологія
Історія психології та сучасні напрямки	Психологія сім'ї
Біологія	Соціальна психологія
Психіатрія	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Медична психологія. Вступ до спеціальності» є забезпечення успішної адаптації майбутніх медичних психологів до умов професійного навчання у ВМНЗ; засвоєння методологічних принципів та опанування науково-категоріальним апаратом спеціальності «Медична психологія»; ознайомлення зі змістом, завданнями та аспектами медико-психологічної допомоги, особливостями основних видів професійної діяльності лікаря-психолога в галузі охорони здоров'я, сфера застосування яких передбачена переліком фізіологічних станів та захворювань, котрі потребують превентивної тимчасової або постійної реабілітації; ознайомлення з основними функціями лікаря-психолога, вимогами до його особистості; сприяти розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх лікарів-психологів, їхньої подальшої самоосвіти.

6.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Медична психологія. Вступ до спеціальності» є: створити у студентів цілісне уявлення про психологічні аспекти загальної організації та функціонування медико-психологічної служби, принципи роботи психолога в медичних закладах різного профілю; забезпечити взаємозв'язок теоретичного та практичного навчання; оцінювати ефективність запропонованого лікування; сприяти формуванню у студентів навичок надання психологічної допомоги; розвитку професійно важливих особистісних рис і компетенцій згідно вимог сучасної медичної практики.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту навчальна дисципліна «Медична психологія. Вступ до спеціальності» забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні (ЗК):

- ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.
- ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

фахові компетентності спеціальності (ФК):

- ФК 1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.
- ФК 2. Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.
- ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

8.1. Знати: основні категорії та поняття психології; основні функції лікаря-психолога, вимоги до його особистості; формувати загальні знань про психологічні особливості професійної діяльності та спілкування медичного психолога та оволодіння її основами при навчанні у ВМНЗ.

8.2. Уміти: формувати систему психологічних знань; критично ставитись до власних і чужих оцінок; нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації; нести відповідальність за прийняття рішень у складних умовах; розкривати нові можливості професійної діяльності; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, аналізувати різного роду ситуації осмислення найбільш ефективних методів впливу на особистість хворої людини, розуміти питання самоосвіти та самовиховання, володіти особливостями основних видів професійної діяльності лікаря-психолога в галузі охорони здоров'я, сферв застосування яких передбачена переліком фізіологічних станів та захворювань, котрі потребують превентивної тимчасової або постійної реабілітації; використовувати методи діагностики, психометричних та психодіагностичних методик, лабораторних та інструментальних досліджень з метою узагальнення інформації щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем;

8.3. Демонструвати:

- здатність встановлювати психологічний контакт з іншими;
- здатність діяти згідно з принципами деонтології, пов'язаними з професійною діяльністю лікаря-психолога; усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків у сфері професійної діяльності та вміння обґрунтувати їх значення в професійній діяльності лікаря-психолога;
- здатність використовувати інноваційні технології в процесі медико-психологічної допомоги.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Медична психологія. Вступ до спеціальності», який складається з двох змістових модулів.

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

Змістовий модуль 1. Вступ до медичної психології. Медична психологія як наука і професія

- Визначати місце медичної психології в системі наук про суспільство та людину, її предмет та об'єкт.
- Аналізувати історичні етапи розвитку та становлення медичної психології в Україні та світі.
- Визначати основні аспекти медичної психології як комплексної наукової дисципліни.
- Визначати зв'язки медичної психології з іншими науками.
- Засвоїти основні поняття, принципи, завдання та методи медичної психології.
- Визначати роль психології і психологічної культури в практиці сучасної медицини.
- Пояснювати особливості й специфіку організації та управління системою медико-психологічної допомоги в Україні.

Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти роботи медичного психолога

- Розкривати особливості професійної діяльності медичного психолога в закладах охорони здоров'я України.
- Ознайомитись зі специфікою професійної діяльності лікаря-психолога, усвідомлення мотивації вибору майбутньої професії;
- Визначати основні елементи системи професійної підготовки медичних психологів.
- Засвоїти деонтологічні засади діяльності медичного психолога.
- Аналізувати етичні принципи роботи лікаря-психолога.
- Пояснювати етико-моральні чинники професійного та особистісного становлення лікаря-психолога.
- Узагальнювати специфічні особливості використання психодіагностичних методів дослідження у професійній діяльності медичного психолога.
- Аналізувати зміст та структуру професійного спілкування у процесі лікарської діяльності.
- Пояснювати особливості формування навичок професійного спілкування.
- Аналізувати фактори успішного спілкування з пацієнтом.
- Розкривати механізми та чинники виникнення професійних деформацій лікаря-психолога.
- Визначати специфічні особливості синдрому емоційного вигорання у лікарів та психологів.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Модуль 1. Медична психологія. Вступ до спеціальності

Змістовий модуль 1. Вступ до медичної психології. Медична психологія як наука і професія

Тема 1. Медична психологія як комплексна наукова дисципліна і професія.

Медична психологія як комплексна наукова дисципліна. Місце медичної психології у системі в системі наук про суспільство та людину. Поняття та предмет медичної психології. Основні завдання медичної психології. Основні категорії медичної психології. Система принципів психології: детермінізму, розвитку, індивідуального, особистісного, синтетичного підходів до предмета практичної психології. Система феноменів, які вивчаються в медичній психології. Основні галузі застосування. Роль психології і психологічної культури в практиці сучасної медицини. Значення психологічних знань в практичній діяльності лікаря-психолога.

Тема 2. Історичні етапи розвитку медичної психології в Україні та світі.

Основні етапи формування знань про психологічну науку. Історичний нарис розвитку медичної психології як спеціальності та наукової дисципліни. Особливості й специфіка організації та управління системою медико-психологічної допомоги в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства.

Тема 3. Методи дослідження в медичній психології.

Методологічні підходи психології як науки. Методологічні принципи сучасної психології. Науковий закон в психології. Поняття методу в психології. Класифікація методів дослідження в медичній психології. Генетико-моделюючий метод. Метод спостереження та його види. Анкетні методи. Експериментальні методи. Переваги та недоліки кожного методу, оптимальні умови їхнього застосування на практиці. Загальна організація психологічного дослідження. Завдання та функції психодіагностичного дослідження.

Тема 4. Особистість як центральна проблема медичної психології.

Поняття особистості у медичній психології. Сучасні теорії особистості: психоаналітична, індивідуальна, біхевіористська, соціального научіння, структурна, аналітична, гуманістична, гештальт-теорія. Змістовні ознаки особистості. Онтогенез особистості. Соціалізація особистості. Поняття про життєву ситуацію та соціальну ситуацію розвитку (Л.Виготський). Життєвий шлях особистості. Структура особистості. Джерела активності особистості. Основні властивості особистості. Пізнавальна сфера особистості. Психологічне та психічне здоров'я особистості. Внутрішня картина хвороби.

Тема 5. Система вищої медичної та психологічної освіти в Україні.

Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» та нормативно-правова база регулювання відносин у системі вищої медичної та психологічної освіти. Психологічна служба в системі освіти України. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби освіти України. Базові принципи організації психологічної служби. Положення про психологічну службу системи освіти України. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі.

Тема 6. Професія лікаря-психолога. Класифікація професій практичної діяльності лікаря-психолога.

Медична психологія як професійна діяльність системи «людина – людина» (за Є. Клімовим). Мета та завдання діяльності медичного психолога. Характеристика специфіки предмета, засобів, результату роботи медичного психолога. Кваліфікаційні вимоги та функціональні обов'язки спеціаліста. Основні варіанти розгляду складних психологічних проблем: розвиток зовнішніх організаційних зв'язків, розширення загального і професійного кругозору. Взаємодія медичного психолога з суміжними спеціалістами. Обумовленість змісту роботи медичного психолога логікою процесу психологічної допомоги, типовими і конкретними проблемами, особливостями галузі застосування.

Тема 7. Професійна підготовка та професійне вдосконалення лікаря-психолога

Мета професійної підготовки лікарів-психологів. Особистісно-діяльнісний підхід до цілей, змісту, методики професійної підготовки лікарів-психологів. Особливості навчальної

діяльності студентів майбутніх медичних психологів. Особливості та проблеми взаємин студентів медичних психологів з викладачами. Особливості побудов міжособистісних стосунків студентів. Місце наукової роботи в навчанні майбутніх медичних психологів. Вищі медичні навчальні заклади України, де здійснюється професійна підготовка психологів. Основні напрями професійного самовдосконалення випускника-лікаря-психолога: постійне підвищення якості роботи, особистісний розвиток та саморозвиток медичного психолога.

Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти роботи медичного психолога

Тема 8. Психологічні аспекти професійної діяльності медичного психолога в закладах охорони здоров'я.

Професійний статус лікаря-психолога в умовах клініки. Вимоги до обладнання кабінету психолога, обліково-звітної документації, методичного матеріалу. Медичний психолог як відносно незалежний фахівець, радник, консультант, керівник. Взаємодія психолога з головним лікарем, завідувачами відділень та медичним персоналом лікарні на всіх етапах управління як процесу (вироблення і прийняття управлінських рішень, організація, контроль). Лікар-психолог як експерт з відповідними функціями і повноваженнями.

Тема 9. Основні види діяльності лікаря-психолога: психопрофілактика, психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, психотерапія, психологічна просвіта.

Загальна характеристика основних видів діяльності лікаря-психолога: психопрофілактика, психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, психотерапія, психологічна просвіта. Особливості психодіагностичної діяльності лікаря-психолога. Основні етапи психодіагностичного дослідження. Психодіагностичні методики для дослідження сфер психічної діяльності. Визначення професійних вимог, що ставляться до лікаря-психолога як до психодіагноста. Професійно-етичні норми психодіагностичного дослідження. Психологічне консультування в роботі лікаря-психолога. Специфіка, мета і завдання психологічного консультування. Види психологічного консультування. Загальна характеристика психотерапії як складової практичної діяльності лікаря-психолога. Поняття психотерапії. Її специфіка, мета та завдання. Поняття психокорекції, її мета та завдання. Способи та прийоми психологічної корекції. Особливості психокорекції в умовах клініки. психологічна просвіта в роботі лікаря-психолога.

Тема 10. Лікар як особистість. Професійна ідентичність лікаря-психолога. Професійна придатність до медичної діяльності.

Лікар як особистість. Основні вимоги до особистості медичного працівника: альтруїзм, гуманістична спрямованість, розвинута емпатія, рефлексія, чутливість, експресивні, комунікативні, організаторські здібності, толерантність, критичність мислення, гнучкість, нестандартне мислення, оптимізм, віра в успіх, постійний самоаналіз як умова самовдосконалення. Професійна ідентичність лікаря-психолога. Спеціальні індивідуальні здібності образу «ідеального лікаря-психолога». Перелік особистісних якостей особистості, необхідних для ефективної професійної діяльності лікаря-психолога. Визначення поняття «лікарський обов'язок» та «лікарська таємниця». Професійна придатність до медичної діяльності. Причини та види лікарських помилок. Протипоказання до роботи лікарем-психологом.

Тема 11. Етичне регулювання професійної діяльності лікаря-психолога. Етичні та психологічні вимоги до особистості лікаря-психолога

Медичний психолог як суб'єкт професійної діяльності. Основні принципи етичного кодексу психолога: професійної компетентності (знання суті соціально-психологічних явищ і особливостей їх прояву в конкретних умовах і ситуації, досконале володіння психологічним інструментарієм; не завдання шкоди (не шкодь!) клієнту (взаємоповага психолога і клієнта, забезпечення для клієнта безпеки методик, що застосовує психолог, попередження неправильних дій замовника); неупередженості (наукова обґрунтованість, об'єктивність в оцінці та інтерпретації даних, зваженість висновків); конфіденційності (збереження таємниці результатів дослідження, коректне використання інформації психологічного характеру); позитивно орієнтованої активності лікаря-психолога (надання клієнту допомоги в реалізації

позитивних цілей, творчого потенціалу, усунення того, що цьому заважає). Лікарська етика. Медична деонтологія.

Тема 12. Психологічна культура лікаря-психолога. Професійно важливі особистісні риси та компетенції фахівця з медичної психології

Психологічна культура лікаря-психолога. Вимоги до психологічної культури медичного психолога. Професійно важливі та особистісні риси медичного психолога. Професійна компетентність медичного психолога як система професійних знань, умінь і навичок, що забезпечують успішне виконання професійних функцій. Психограма і акмеограма медичного психолога. Комунікативна компетентність медичного психолога.

Тема 13. Спілкування в медичному середовищі

Умови професійного спілкування. Зміст та структура професійного спілкування. Функції та види професійного спілкування. Комунікативні навички лікаря-психолога. Поняття міжособистісної комунікації. Чинники успішного міжособистісного спілкування лікаря-психолога. Засоби спілкування. Складові спілкування: комунікативний, перцептивний та інтерактивний компоненти спілкування. Сприймання та розуміння в процесі спілкування. Процедура спілкування лікаря-психолога, її етапи. Труднощі та дефекти професійного спілкування лікаря (стереотипи, упереджене ставлення, відсутність уваги до співрозмовника, нехтування фактами, помилки у побудові висловлювань тощо). Конфлікт в медичному середовищі. Фактори успішного спілкування з пацієнтом. Формування навичок професійного спілкування.

Тема 14. Професійні ризики роботи, професійна психогієна, професійна деформація, синдром професійного та емоційного вигорання фахівців галузі «медична психологія».

Професійні ризики роботи лікаря-психолога. Професійна деформація лікаря-психолога. Професійна психогієна (праці та відпочинку, спілкування, побуту, вікова) та психопрофілактика (первинна, вторинна, третинна). Синдром професійного вигорання фахівців галузі «медична психологія». Ознаки «синдрому вигорання» та шляхи його попередження. Синдром емоційного вигорання у лікарів-психологів. Стадії емоційного вигорання. Профілактика та усунення емоційного вигорання в роботі лікаря-психолога.

Тема 15. Система соціально-психологічної та медико-психологічної служби. Професійні центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні. Система соціально-психологічної та медико-психологічної служби. Професійні центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні. Міжнародні аспекти розвитку сучасної психології. Зарубіжні професійні психологічні співтовариства.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Сам. робота	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Медична психологія. Вступ до спеціальності					
Змістовий модуль 1. Вступ до медичної психології. Медична психологія як наука і професія					
Тема 1. Медична психологія як комплексна наукова дисципліна і професія	4	2	2		Підготовка огляду літератури, повідомлення, есею або реферату, виконання творчого завдання
Тема 2. Історичні етапи розвитку медичної психології в Україні та світі	8		2	6	
Тема 3. Методи дослідження в медичній психології	2		2		
Тема 4. Особистість як центральна проблема медичної психології	4	2	2		
Тема 5. Система вищої медичної та психологічної освіти в Україні	4			4	
Разом за змістовим модулем 1	22	4	8	10	
Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти роботи медичного психолога					
Тема 6. Професія лікаря-психолога. Класифікація професій практичної діяльності лікаря-психолога	2		2		Підготовка огляду літератури, повідомлення, есею або реферату, виконання творчого завдання
Тема 7. Професійна підготовка та професійне вдосконалення лікаря-психолога	6	2		4	
Тема 8. Психологічні аспекти професійної діяльності медичного психолога в закладах охорони здоров'я	4	2	2		
Тема 9. Основні види роботи лікаря-психолога: психопрофілактика, психодіагностика, психологічне консультування, психотерапія, психокорекція, психологічна просвіта	8		2	6	
Тема 10. Лікар як особистість. Професійна ідентичність лікаря-психолога. Професійна придатність до медичної діяльності	8		2	6	
Тема 11. Етичне регулювання професійної діяльності лікаря-психолога. Етичні та психологічні вимоги до особистості лікаря-психолога	8		2	6	
Тема 12. Психологічна культура лікаря-психолога. Професійно важливі особистісні риси та компетенції фахівця з медичної психології	8		2	6	
Тема 13. Спілкування в медичному середовищі	8		2	6	
Тема 14. Професійні ризики роботи, професійна психогігієна, професійна деформація, синдром професійного та					

емоційного вигорання фахівців галузі «медична психологія»	6	2	4		
Тема 15. Система соціально-психологічної та медико-психологічної служби. Професійні спільноти та центри науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні	4		2	6	
Разом за змістовим модулем 2	66	6	20	40	
ПМК			2		
Усього годин	90	10	30		

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1.	Медична психологія як комплексна наукова дисципліна і професія. Етапи розвитку медичної психології в Україні та світі.	2
2.	Особистість як центральна проблема медичної психології	2
3.	Професійна підготовка та професійне вдосконалення лікаря-психолога	2
4.	Психологічні аспекти професійної діяльності медичного психолога в закладах охорони здоров'я	2
5.	Професійні ризики роботи, професійна психогігієна, професійна деформація, синдром професійного та емоційного вигорання фахівців галузі «медична психологія»	2
Всього:		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема практичного заняття	К-ть годин
1.	Медична психологія як комплексна наукова дисципліна і професія	2
2.	Історичні етапи розвитку медичної психології в Україні та світі	2
3.	Методи дослідження в медичній психології	2
4.	Особистість як центральна проблема медичної психології	2
5.	Професія лікаря-психолога. Класифікація професій практичної діяльності лікаря-психолога	2
6.	Психологічні аспекти професійної діяльності медичного психолога в закладах охорони здоров'я	2
7.	Основні види роботи лікаря-психолога: психопрофілактика, психодіагностика, психологічне консультування, психотерапія, психокорекція, психологічна просвіта	2
8.	Лікар як особистість. Професійна ідентичність лікаря-психолога. Професійна придатність до медичної діяльності	2
9.	Етичне регулювання професійної діяльності лікаря-психолога. Етичні та психологічні вимоги до особистості лікаря-психолога	2
10.	Психологічна культура лікаря-психолога. Професійно важливі особистісні риси та компетенції фахівця з медичної психології	2
11.	Спілкування в медичному середовищі	2
12-13.	Професійні ризики роботи, професійна психогігієна, професійна деформація, синдром професійного та емоційного вигорання фахівців галузі «медична психологія»	4
14.	Система соціально-психологічної та медико-психологічної служби. Професійні спільноти та центри науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні	2
	Підсумковий модульний контроль	2
Всього		30

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
1.	Історичні етапи розвитку медичної психології в Україні та світі	6
2.	Система вищої медичної та психологічної освіти в Україні	4
3.	Професійна підготовка та професійне вдосконалення лікаря-психолога	4
4.	Основні види роботи лікаря-психолога: психопрофілактика, психодіагностика, психологічне консультування, психотерапія, психокорекція, психологічна просвіта	6
5.	Лікар як особистість. Професійна ідентичність лікаря-психолога. Професійна придатність до медичної діяльності	6
6.	Етичне регулювання професійної діяльності лікаря-психолога. Етичні та психологічні вимоги до особистості лікаря-психолога	6
7.	Психологічна культура лікаря-психолога. Професійно важливі особистісні риси та компетенції фахівця з медичної психології	6
8.	Спілкування в медичному середовищі	6
9.	Система соціально-психологічної та медико-психологічної служби. Професійні спільноти та центри науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні	6
Всього		50

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Виступи на науковому студентському гуртку.
2. Участь у наукових конференціях.
3. Публікація тез доповідей та статей у наукових журналах, збірниках конференцій, наукових праць.
4. Проведення соціально-психологічного дослідження рівня конфліктності особистості, групи.
5. Написання есеїв, рефератів у відповідності до запропонованої тематики:
  1. Медична психологія як комплексна наукова дисципліна.
  2. Місце медичної психології у системі в системі наук про суспільство та людину.
  3. Система принципів психології: детермінізму, розвитку, індивідуального, особистісного, синтетичного підходів до предмета практичної психології.
  4. Роль психології і психологічної культури в практиці сучасної медицини.
  5. Значення психологічних знань в практичній діяльності лікаря-психолога.
  6. Історичний нарис розвитку медичної психології як спеціальності та наукової дисципліни.
  7. Особливості й специфіка організації та управління системою медико-психологічної допомоги в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства.
  8. Загальна організація психологічного дослідження.
  9. Поняття особистості у медичній психології.
  10. Сучасні теорії особистості: психоаналітична, індивідуальна, біхевіористська, соціального наочіння, структурна, аналітична, гуманістична, гештальт-теорія.
  11. Соціалізація особистості.
  12. Поняття про життєву ситуацію та соціальну ситуацію розвитку (Л.Виготський).
  13. Психологічне та психічне здоров'я особистості.
  14. Система вищої медичної та психологічної освіти в Україні.
  15. Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні.
  16. Нормативно-правова база регулювання відносин у системі вищої медичної та психологічної освіти.
  17. Психологічна служба в системі освіти України.
  18. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби освіти України.
  19. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі.

20. Медична психологія як професійна діяльність системи «людина – людина» (за Є. Клімовим).
21. Взаємодія медичного психолога з суміжними спеціалістами.
22. Особистісно-діяльнісний підхід до цілей, змісту, методики професійної підготовки практичних психологів.
23. Особливості та проблеми взаємин студентів медичних психологів з викладачами.
24. Особливості побудов міжособистісних стосунків студенської групи.
25. Місце наукової роботи в навчанні майбутніх медичних психологів.
26. Основні напрями професійного самовдосконалення випускника-лікаря-психолога: постійне підвищення якості роботи, особистісний розвиток та саморозвиток медичного психолога.
27. Професійний статус лікаря-психолога в умовах клініки.
28. Лікар-психолог як експерт з відповідними функціями і повноваженнями.
29. Особливості психодіагностичної діяльності лікаря-психолога.
30. Визначення професійних вимог, що ставляться до лікаря-психолога як до психодіагноста.
31. Професійно-етичні норми психодіагностичного дослідження.
32. Психологічне консультування в роботі лікаря-психолога.
33. Особливості психокореції в умовах клініки. психологічна просвіта в роботі лікаря-психолога.
34. Лікар як особистість. Основні вимоги до особистості медичного працівника.
35. Професійна ідентичність лікаря-психолога.
36. Професійна придатність до медичної діяльності.
37. Причини та види лікарських помилок.
38. Етичне регулювання професійної діяльності лікаря-психолога.
39. Етичні та психологічні вимоги до особистості лікаря-психолога
40. Медичний психолог як суб'єкт професійної діяльності.
41. Лікарська етика та медична деонтологія.
42. Психологічна культура лікаря-психолога.
43. Професійно важливі особистісні риси та компетенції фахівця з медичної психології
44. Професійна компетентність медичного психолога.
45. Психограма і акмеограма медичного психолога.
46. Комунікативна компетентність медичного психолога.
47. Умови успішного професійного спілкування.
48. Комунікативні навички лікаря-психолога.
49. Труднощі та дефекти професійного спілкування лікаря.
50. Конфлікт в медичному середовищі.
51. Фактори успішного спілкування з пацієнтом.
52. Професійні ризики роботи лікаря-психолога.
53. Професійна деформація лікаря-психолога.
54. Професійна психогігієна (праці та відпочинку, спілкування, побуту, вікова) та психопрофілактика (первинна, вторинна, третинна).
55. Синдром професійного вигорання фахівців галузі «медична психологія».
56. Міжнародні аспекти розвитку сучасної психології та психотерапії.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Медична психологія як комплексна наукова дисципліна.
2. Місце медичної психології у системі в системі наук про суспільство та людину.
3. Поняття та предмет медичної психології.
4. Основні завдання та категорії медичної психології.
5. Система принципів психології: детермінізму, розвитку, індивідуального, особистісного, синтетичного підходів до предмета практичної психології.
6. Система феноменів, які вивчаються в медичній психології. Основні галузі застосування.

7. Роль психології і психологічної культури в практиці сучасної медицини.
8. Значення психологічних знань в практичній діяльності лікаря-психолога.
9. Основні етапи формування знань про психологічну науку.
10. Історичний нарис розвитку медичної психології як спеціальності та наукової дисципліни.
11. Особливості й специфіка організації та управління системою медико-психологічної допомоги в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства.
12. Методи дослідження в медичній психології : генетико-моделюючий метод, метод спостереження, опитування, анкетні методи, експеримент, тестування.
13. Переваги та недоліки кожного методу, оптимальні умови їхнього застосування на практиці.
14. Загальна організація психологічного дослідження.
15. Завдання та функції психодіагностичного дослідження.
16. Поняття особистості у медичній психології.
17. Сучасні теорії особистості: психоаналітична, індивідуальна, біхевіористська, соціального наування, структурна, аналітична, гуманістична, гештальт-теорія.
18. Змістовні ознаки та структура особистості. Онтогенез особистості.
19. Соціалізація особистості.
20. Поняття про життєву ситуацію та соціальну ситуацію розвитку (Л.Виготський).
21. Життєвий шлях особистості. Джерела активності особистості.
22. Психологічне та психічне здоров'я особистості.
23. Система вищої медичної та психологічної освіти в Україні.
24. Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні.
25. Нормативно-правова база регулювання відносин у системі вищої медичної та психологічної освіти.
26. Психологічна служба в системі освіти України.
27. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби освіти України.
28. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі.
29. Медична психологія як професійна діяльність системи «людина – людина» (за Є. Клімовим).
30. Мета та завдання діяльності медичного психолога. Кваліфікаційні вимоги та функціональні обов'язки спеціаліста.
31. Взаємодія медичного психолога з суміжними спеціалістами.
32. Особистісно-діяльнісний підхід до цілей, змісту, методики професійної підготовки практичних психологів.
33. Особливості навчальної діяльності студентів майбутніх медичних психологів.
34. Особливості та проблеми взаємин студентів медичних психологів з викладачами.
35. Особливості побудов міжособистісних стосунків студентської групи.
36. Місце наукової роботи в навчанні майбутніх медичних психологів.
37. Основні напрями професійного самовдосконалення випускника-лікаря-психолога: постійне підвищення якості роботи, особистісний розвиток та саморозвиток медичного психолога.
38. Професійний статус лікаря-психолога в умовах клініки.
39. Вимоги до обладнання кабінету психолога, обліково-звітної документації, методичного матеріалу.
40. Медичний психолог як відносно незалежний фахівець, радник, консультант, керівник.
41. Взаємодія психолога з головним лікарем, завідувачами відділень та медичним персоналом лікарні на всіх етапах управління як процесу (вироблення і прийняття управлінських рішень, організація, контроль).
42. Лікар-психолог як експерт з відповідними функціями і повноваженнями.
43. Особливості психодіагностичної діяльності лікаря-психолога.
44. Визначення професійних вимог, що ставляться до лікаря-психолога як до психодіагноста.

45. Професійно-етичні норми психодіагностичного дослідження.
46. Психологічне консультування в роботі лікаря-психолога.
47. Загальна характеристика психотерапії як складової практичної діяльності лікаря-психолога.
48. Поняття психокорекції, її мета та завдання. Способи та прийоми психологічної корекції.
49. Особливості психокорекції в умовах клініки. психологічна просвіта в роботі лікаря-психолога.
50. Лікар як особистість. Основні вимоги до особистості медичного працівника.
51. Професійна ідентичність лікаря-психолога.
52. Спеціальні індивідуальні здібності образу «ідеального лікаря-психолога».
53. Перелік особистісних якостей особистості, необхідних для ефективної професійної діяльності лікаря-психолога.
54. Визначення поняття «лікарський обов'язок» та «лікарська таємниця».
55. Професійна придатність до медичної діяльності.
56. Причини та види лікарських помилок.
57. Етичне регулювання професійної діяльності лікаря-психолога.
58. Етичні та психологічні вимоги до особистості лікаря-психолога
59. Медичний психолог як суб'єкт професійної діяльності.
60. Основні принципи етичного кодексу психолога.
61. Лікарська етика та медична деонтологія.
62. Психологічна культура лікаря-психолога.
63. Професійно важливі особистісні риси та компетенції фахівця з медичної психології
64. Професійна компетентність медичного психолога.
65. Психограма і акмеограма медичного психолога.
66. Комунікативна компетентність медичного психолога.
67. Умови успішного професійного спілкування.
68. Комунікативні навички лікаря-психолога.
69. Чинники успішного міжособистісного спілкування лікаря-психолога.
70. Труднощі та дефекти професійного спілкування лікаря.
71. Конфлікт в медичному середовищі.
72. Фактори успішного спілкування з пацієнтом.
73. Професійні ризики роботи лікаря-психолога.
74. Професійна деформація лікаря-психолога.
75. Професійна психогігієна (праці та відпочинку, спілкування, побуту, вікова) та психопрофілактика (первинна, вторинна, третинна).
76. Синдром професійного вигорання фахівців галузі «медична психологія».
77. Професійні центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні.
78. Система соціально-психологічної та медико-психологічної служби.
79. Професійні центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології та психотерапії в Україні.
80. Міжнародні аспекти розвитку сучасної психології та психотерапії.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- оперувати понятійно-категоріальним апаратом психології конфліктів;
- застосовувати теоретичні концепції різних психологічних шкіл у тлумаченні основних конфліктологічних категорій і понять;
- застосовувати теоретичні знання під час проходження практики;
- використовувати методи психологічних досліджень;
- володіти засобам та прийомам управління конфліктами;
- вміти прогнозувати та попереджати внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти;
- надавати психологічну допомогу при розв'язанні конфліктів різних рівнів.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Медична психологія. Вступ до спеціальності» застосовуються наступні форми і методи контролю:

Початковий – здійснюється під час проведення бесід, практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного матеріалу, який набуто в середній школі та набувається студентами в процесі вивчення інших дисциплін (анатомії, фізіології, біології, загальної психології, педагогіки тощо), що проводиться методом анкетування, фронтального усного опитування тощо.

Поточний – здійснюється на практичних заняттях. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темою заняття та активну участь студента в роботі. Крім того, включає написання контрольних робіт, тестування, диктанти тощо. Поточний контроль на заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

- вибіркове усне опитування перед початком занять;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами впродовж 5-10 хв.;
- фронтальна перевірка готовності студентів до заняття;
- письмові відповіді на окремі запитання практичного заняття;
- письмова (до 20 хв.) контрольна робота.

Проміжний – здійснюється на практичних заняттях і має дві цільові функції: перевірку засвоєння студентами основних положень лекцій, які читаються з курсу, і стимулювання поглибленого вивчення програмного матеріалу. Проводиться методом написання самостійних та контрольних робіт, складання кросвордів, проблемних таблиць тощо.

Підсумковий модульний контроль – здійснюється у формі тестового контролю, усного опитування студентів з питань, які визначені у робочій навчальній програмі з навчальної дисципліни після закінчення вивчення всього курсу. Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Підсумковий контроль засвоєння модуля проводиться на 15-му занятті після завершення змістових модулів 1, 2.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 120 балів**.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення

кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі, які вивчалися на практичних заняттях.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 8 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.**

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання				
			5	4	3	2	5	4	3	2	
Модуль 1 90/3,0	2 (№№ 1-2)	14	8	7	5	0	8	0	0	0	70

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті: $120=14 \times 8+8$ (ІСРС).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: $70=14 \times 5$ (без ІСРС).

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому практичному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового модульного контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів.**

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка за модуль визначається як сума підсумкового балу за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий модульний контроль і відображається за 200-бальною шкалою. Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Підсумковий контроль засвоєння 1-го модуля проводиться на 15-му контрольному занятті після завершення змістових модулів. Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю становить 80. Модуль вважається зарахований, якщо студент набрав 50 і більше балів. Підсумковий модульний контроль проводиться шляхом виконання тестових завдань. Кожному студенту пропонується для 1-го модуля 40 тестів, на які правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

Оцінка з дисципліни виставляється з урахуванням оцінок поточного контролю та підсумкових оцінок. Максимальна кількість балів в процесі вивчення модуля – 200, враховуючи поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Любіна Л.А., Борисюк А.С., Радчук В.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Чернівці: Технодрук, 2018. 220 с.
2. Максименко С.Д., Коваль І.А., Максименко К.С. Медична психологія. За ред. С.Д.Максименка. підручник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 520 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування: навч. посібник. Кн. 1. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 463 с.

19.2. Допоміжна

1. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник для студ. психол. і педагог. спеціальностей. 2-ге вид., випр. і доп. К., 2007. 968с.
2. Васянович Г. П. Основи психології: навчальний посібник. Київ: Педагогічна думка, 2012. 114 с.
3. Дитяча психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. К., 2008. 432 с.
4. Долинська Л. В., Летченко М. В., Чепелева Н. В., Уманець Л. І. Активні методи в роботі практичного психолога: навч. посіб. К., 2005. 80 с.
5. Загальна психологія. За заг. ред. С. Д. Максименка. Підручник. Вінниця, 2004. 704с.
6. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: навчальний посібник. К., 2007. 256 с.
8. Клименко В. В. Психологія творчості: навчальний посібник. К., 2006. 480 с.
9. Копець Л. В. Психологія особистості: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид. К., 2008. 458 с.
10. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці. К., 2003. 367 с.
11. Ліфарєва Н. В. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ, 2003. 240 с.
12. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник. К., 2004. 272 с.
13. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: навчальний посібник. К., 2000. 256 с.
14. Основи медичної психології: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2014. 255 с.
15. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. К., 2009. 576 с.
16. Палій А. А. Диференціальна психологія: навчальний посібник. К., 2010. 432 с.
17. Психологічна служба в системі освіти: Курс лекцій. Укладач: І.С. Загурська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2015. 166 с.
18. Психологія соціальної роботи: підручник. За ред. Ю. М. Швалба. К., 2010. 272 с.
19. Радчук А. М., Тельман А. Г. Психологія конфліктів: навч.-метод. посіб. / В. М. Радчук, Чернівці: Рута, 2004. 103 с.
20. Савчин М. В. Вікова психологія: навчальний посібник. К., 2009. 360 с.
21. Савчин М. В. Педагогічна психологія: навчальний посібник. К., 2007. 424 с.

22. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків: навчальний посібник. К., 2007. 240 с.
23. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: підручник. К., 2005. 464 с.
24. Соціальна робота: підручник для студ. вищ. навч. Закладів. За ред. Н. Г. Ничкало. Тернопіль: ВАТ ТВПК «Збруч», 2010. 330 с.
25. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. К.: Ленвіт, 2006. 35 с.
26. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: навчальний посібник. К., 2000. 190 с.
27. Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. К., 2004. 215 с.
28. Шевченко О., Губенко І., Карнацька О. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування. Медицина, 2018. 312с.

19.3. Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ – moodle.bsmu.edu.ua
2. Сайт Буковинського державного медичного університету – www.bsmu.edu.ua
3. Сайт кафедри психології та філософії БДМУ – psychology.bsmu.edu.ua
4. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навч.посібник [Електронний ресурс]. URL: https://pidruchniki.com/88714/psihologiya/klinichna_psihologiya

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Любіна Любов Анатоліївна – старший викладач кафедри психології та філософії, кандидат психологічних наук.

Зорій Ніна Іванівна – доцент кафедри психології та філософії, кандидат філософських наук.

Осипенко Вікторія Анатоліївна – викладач кафедри психології та філософії, кандидат психологічних наук.